

Glossar

Glosar

Glossary

Adlocutio

DE Im Allgemeinen bezeichnet die »*adlocutio*« eine Begrüßung oder Ansprache (lat. *ad-loquīc* – ansprechen). Im Speziellen ist damit die Ansprache des Kaisers an seine Soldaten als Ausdruck gegenseitiger Verbundenheit gemeint.

RO În general, »*adlocutio*« descrie o formă de salut sau un discurs (lat. *ad-loquīc* – a adresa). Mai exact, se referă la discursul ținut de împărat către soldații săi ca o expresie a solidarității reciproce.

EN In general, »*adlocutio*« refers to a greeting or address (Latin *ad-loquīc* – to address). Specifically, it refers to the emperor's address to his soldiers as an expression of mutual solidarity.

Andrieșescu, Ioan

DE Ioan Andrieșescu (1888–1944) war ein rumänischer Archäologe, der in Iași und Berlin (→ bei Gustav Kossinna) studierte. Er zählt gemeinsam mit →Vasile Pârvan zu den Gründungsvätern der rumänischen Archäologie und des Bukarester ›Nationalen Antikenmuseums‹. Andrieșescu war Autor grundlegender Publikationen im Bereich der Vorgeschichte.

RO Ioan Andrieșescu (1888–1944) a fost un arheolog român, care a studiat la Iași și Berlin (cu →Gustav Kossinna). Se numără, împreună cu →Vasile Pârvan, printre părintii fondatori ai arheologiei românești și ai ›Muzeului Național de Antichități‹. Autor de publicații fundamentale în domeniul preistoriei.

EN Ioan Andrieșescu (1888–1944) was a Romanian archaeologist who had studied in Iași and Berlin (→with Gustav Kossinna). Alongside →Vasile Pârvan, he ranks among the founding fathers of Romanian archaeology and of the ›National Museum of Antiquities‹. He contributed fundamental publications in the field of prehistory.

Antonescu, Teohari

DE Teohari Antonescu (1866–1910) war ein rumänischer Archäologe und Historiker. Zwischen 1905 und 1910 leitete er die Grabung in *Tropaeum Traiani / Traianum Tropaeum* als Nachfolger von →Grigore G. Tocilescu.

RO Teohari Antonescu (1866–1910) a fost un arheolog și istoric român. Între 1905 și 1910, a condus săpăturile de la *Tropaeum Traiani / Traianum Tropaeum*, succedându-l pe →Grigore G. Tocilescu.

EN Teohari Antonescu (1866–1910) was a Romanian archaeologist and historian. Between 1905 and 1910, he directed the excavations at *Tropaeum Traiani / Traianum Tropaeum* as the successor of →Grigore G. Tocilescu.

Athanarich

DE Athanarich (†381 n.Chr.) war Anführer der Terwingen (›Waldbewohner‹), die seit Ende des 3.Jh. n.Chr. im zwischenzeitlich von den Römern geräumten Dakien siedelten.

RO Athanaric (†381 d.Hr.) a fost un conducător al therwingilor (›locuitorii pădurii‹), care de la sfârșitul secolului al III-lea d.Hr. s-au stabilit în Dacia, părăsิตă între timp de către romani.

EN Athanarich (†381CE) was leader of the Tervings (›forest dwellers‹), who settled in Dacia, which had since been cleared by the Romans, at the end of the 3rd century CE.

Augustus

DE Geboren als Gaius Octavius Thurinus (63 v.Chr.–14 n.Chr.), war Augustus ab 27 v.Chr. bis zu seinem Tod erster Kaiser Roms. Mit seiner expansiven Außenpolitik erweiterte er das Römische Reich auch bis in die Gebiete südlich der Donau.

RO Născut sub numele de Gaius Octavius Thurinus (63 î.Hr.–14 d.Hr.), Augustus a fost din 27 î.Hr. până la moartea sa primul împărat al Romei. Prin intermediul politicii sale externe expansive, el a extins Imperiul Roman până la teritoriile de la sud de Dunăre.

EN Born Gaius Octavius Thurinus (63 BCE–14 CE), Augustus was the first emperor of Rome from 27 BCE until his death. Through his expansive foreign policy, he extended the Roman Empire, even to the areas south of the Danube.

Barbarus | Barbar | Barbarian

DE Von den Griechen kultivierte und später von den Römern übernommene Bezeichnung, mit der fremde Völker von der eigenen Kultur abgegrenzt und hauptsächlich mit negativen Topoi versehen werden. Dennoch war der römische Barbarenbegriff vielseitig und das ›Barbarenum‹ eine flexible Zuschreibung.

RO Un termen cultivat de greci și preluat ulterior de romani, folosit pentru a distinge popoarele străine de propria cultură, concentrându-se în principal pe topozuri negative. Cu toate acestea, conceptul roman de ›barbaric‹ era multilateral, iar ›barbarismul‹ era o atribuire flexibilă.

EN A term cultivated by the Greeks and later adopted by the Romans. It was used to distinguish foreign peoples from one's own culture, mainly concentrating on negative topoi. Nonetheless, the Roman concept of ›barbarian‹ was versatile and ›barbarism‹ was a flexible attribution.

Băsescu, Traian

DE Traian Băsescu (*1951) ist ein rumänischer Politiker. Unter seiner Präsidentschaft in den Jahren 2004–2014 trat Rumänien am 1. Januar 2007 der Europäischen Union bei.

RO Traian Băsescu (*1951) este un politician român. La 1 ianuarie 2007, în timpul președenției sale 2004–2014, România a aderat la Uniunea Europeană.

EN Traian Băsescu (*1951) is a Romanian politician. During his presidency 2004–2014, Romania joined the European Union on 1st January 2007.

Bastarnae | Bastarner | Bastarnii

DE Germanischer Stammesverband, dessen Anwesenheit im Donaudelta ab ca. 230 v.Chr. belegt ist.

RO Popor germanic, a căruia prezență în Delta Dunării este atestată din jurul anului 230 î.Hr.

EN Germanic tribal association, whose presence in the Danube delta is documented from about 230 BCE.

Benndorf, Otto

DE Otto Benndorf (1838–1907) war ein deutscher Archäologe und Professor in Zürich (1869–1871), Prag (1872–1877) sowie Wien (1877–1907), von wo er eine Reihe von Expeditionen nach Kleinasien, u.a. in Begleitung von → Georg Niemann organisierte. Er war Initiator der österreichischen Grabungen in Ephesos und erster Direktor des ›Österreichischen Archäologischen Instituts‹ (1898).

RO Otto Benndorf (1838–1907) a fost un arheolog german și profesor la Zürich (1869–1871), Praga (1872–1877) și Viena (1877–1907), de unde a organizat o serie de expediții în Asia Mică, printre altele însoțit de → George Niemann. A fost inițiatorul săpăturilor austriece din Efes și primul director al ›Institutului Arheologic Austriac‹ (1898).

EN Otto Benndorf (1838–1907) was a German archaeologist and professor in Zurich (1869–1871), Prague (1872–1877), and Vienna (1877–1907). During his professorship in Vienna, he organised

a series of expeditions to Asia Minor, accompanied by → Georg Niemann, among others. He was the initiator of the Austrian excavations in Ephesus and the first director of the ›Austrian Archaeological Institute‹ (1898).

Bersu, Gerhard

DE Gerhard Bersu (1889–1964) war ein deutscher Prähistoriker, der ab Sommer 1916 das sog. ›Kunstreferat‹ im besetzten Belgien und ab 1917 den Schutz der archäologischen Denkmäler in Frankreich leitete. Nach dem Krieg war er stellvertretender Leiter der ›Kommission für die Rückgabe von Werten‹, promovierte 1925 in Tübingen bei Carl Watzinger und war 1931–1935 Direktor der ›Römisch-Germanischen Kommission‹ (RGK) in Frankfurt a.M.

RO Gerhard Bersu (1889–1964) a fost un preistorician german, care din vara anului 1916 a condus aşa-numitul ›Departament de Artă‹ din Belgia ocupată și din 1917 a fost responsabil cu protecția monumentelor arheologice din Franța. După război, a fost șef adjunct al ›Comisiei pentru restituirea activelor‹. Și-a susținut doctoratul în 1925 la Tübingen, sub conducerea lui Carl Watzinger, și a fost director al ›Comisiei Romano-Germane‹ (RGK) din Frankfurt pe Main din 1931 până în 1935.

EN Gerhard Bersu (1889–1964) was a German prehistorian. As from the summer of 1916, he directed the so-called ›Art Department‹ in occupied Belgium. From 1917 on, he was responsible for the protection of archaeological monuments in France. After the war, he was deputy head of the ›Commission for the Restitution of Valuables‹ and received his doctorate in 1925, from Carl Watzinger, in Tübingen. Between 1931 and 1935, he was the director of the ›Roman-Germanic Commission‹ (RGK) in Frankfurt a.M.

Bibescu, Alexandru

DE Fürst Alexandru Bibescu (1842–1911) war der Sohn von Gheorghe Bibescu, dem Herrscher des Fürstentums der Walachei (1842–1848), und der Prinzessin Zoé Mavrocordat.

RO Prințepele Alexandru Bibescu (1842–1911) a fost fiul lui Gheorghe Bibescu, domnitor al Țării Românești (1842–1848), și al prințesei Zoé Mavrocordat.

EN Prince Alexandru Bibescu (1842–1911) was the son of Princess Zoé Mavrocordat and Gheorghe Bibescu, Ruler of the Principality of Wallachia (1842–1848).

Bogdan, Ioan

DE Ioan Bogdan (1864–1919) war ein rumänischer Philologe und Historiker. Nach Studien in Iași, Wien, St. Petersburg und Krakau war er ab 1892 Professor für slawische Sprachen in Bukarest und ab 1903 ordentliches Mitglied der Rumänischen Akademie.

RO Ioan Bogdan (1864–1919) a fost un filolog și istoric român. După studii la Iași, Viena, Petersburg și Cracovia, a fost din 1892 profesor de limbi slave la București și din 1903 membru titular al Academiei Române.

EN Ioan Bogdan (1864–1919) was a Romanian philologist and historian. After studies in Iași, Vienna, St. Petersburg, and Krakow, he was professor of Slavic languages in Bucharest from 1892 on. He became a full member of the Romanian Academy in 1903.

Braune, Heinz

DE Hans Heinrich Braune-Krickau (1880–1957) war ein deutscher Kunsthistoriker und Museumsdirektor. Er studierte Klassische Archäologie (bei →Adolf Furtwängler) und Kunstgeschichte (bei Karl Voll) in München. Von 1912 bis 1919 war er Leiter der ›Neuen Pinakothek‹ in München, 1919–1928 Direktor des ›Schlesischen Museums für Bildende Künste‹ in Breslau und anschließend 1928–1944 Direktor der ›Landeskunstsammlung‹ in Stuttgart.

RO Hans Heinrich Braune-Krickau (1880–1957) a fost un istoric de artă german și director de muzeu. A studiat arheologia clasică (cu →Adolf Furtwängler) și istoria artei (cu Karl Voll) la München. Între anii 1912–1919 a fost director la ›Neue Pinakothek‹ din München, iar în perioada 1919–1928 a fost director al ›Muzeului Silezian de Arte Plastice‹ din Breslau și apoi director al ›Landeskunstsammlung‹ din Stuttgart (1928–1944).

EN Hans Heinrich Braune-Krickau (1880–1957) was a German art historian and museum director. He studied Classical Archaeology (with →Adolf Furtwängler) and Art History (with Karl Voll) in Munich. Most notably, he was director of the ›Neue Pinakothek‹ Munich (1912–1919), the ›Silesian Museum of Fine Arts‹ Breslau (1919–1928), and the ›Landeskunstsammlung‹ Stuttgart (1928–1944), from which he retired.

Carol I.

DE Karl Eitel Friedrich von Hohenzollern-Sigmaringen (1839–1914) war als Carol I. ab 1866 Fürst und ab 1881 König von Rumänien. Unter seiner langen Herrschaft erlangte Rumänien 1878 die staatliche Unabhängigkeit. Außenpolitisch befürwortete er die Allianz mit Deutschland und Österreich-Ungarn.

RO Karl Eitel Friedrich von Hohenzollern-Sigmaringen (1839–1914) a fost, cu numele de Carol I, din 1866 Principe și din 1881 Rege al României. Sub lunga sa domnie, România și-a obținut independența de stat în 1878. În ceea ce privește politica externă, a pledat în favoarea unei alianțe cu Germania și Austro-Ungaria.

EN Karl Eitel Friedrich von Hohenzollern-Sigmaringen (1839–1914), officially Carol I, was prince of Romania starting in 1866 and reigned as king from 1881 on. Under his long rulership, Romania attained state independence in 1878. Regarding foreign policy, he advocated an alliance with Germany and Austria-Hungary.

Carol II.

DE Carol II. von Hohenzollern-Sigmaringen (1893–1953) war zwischen 1930 und 1940 König von Rumänien. Unter seiner Herrschaft wurde Rumänien zu einem autoritären Staat (1939–1940).

RO Carol al II-lea de Hohenzollern-Sigmaringen (1893–1953) a fost regele României între 1930 și 1940. În timpul domniei sale, România a devenit un stat autoritar (1939–1940).

EN Carol II von Hohenzollern-Sigmaringen (1893–1953) was king of Romania from 1930 to 1940. During his reign, Romania became an authoritarian state (1939–1940).

Cassius Dio

DE Lucius Claudius Cassius Dio (ca. 164–235 n. Chr.) war ein aus Bithynien (in der heutigen Türkei) stammender Historiker und Politiker.

RO Lucius Claudius Cassius Dio (cca 164–235 d. Hr.) a fost un istoric și om politic originar din Bitinia (în Turcia de astăzi).

EN Lucius Claudius Cassius Dio (ca. 164–235 CE) was a historian and politician from Bithynia (in modern-day Turkey).

Ceaüşescu, Nicolae

DE Nicolae Ceauşescu (1918–1989) war ein rumänischer Politiker und kommunistischer Führer. Von 1965 bis 1989 war er als Nachfolger von →Gheorghe Gheorghiu-Dej Generalsekretär der Rumänischen Kommunistischen Partei und 1974–1989 auch Staatspräsident von Rumänien. Er wurde während der Rumänischen Revolution von 1989 gestürzt und hingerichtet, als Teil einer Reihe antikommunistischer und antisowjetischer Bewegungen in Osteuropa.

RO Nicolae Ceauşescu (1918–1989) a fost un politician și lider comunist român. Din 1965 până în 1989, i-a succedat lui →Gheorghe Gheorghiu-Dej în funcția de secretar general al Partidului Comunist Român și a fost și președinte al României din 1974 până în 1989. A fost înláterat de la putere și executat în timpul Revoluției Române din 1989, parte a unei serii de mișcări anticomuniste și antisovietice din Europa de Est.

EN Nicolae Ceauşescu (1918–1989) was a Romanian politician and communist leader. From 1965 to 1989, he succeeded →Gheorghe Gheorghiu-Dej as Secretary General of the Romanian Communist Party and was also President of Romania from 1974 to 1989. He was deposed during the 1989 Romanian Revolution and executed, as part of a series of anti-communist and anti-Soviet movements in Eastern Europe.

Cichorius, Conrad

DE Conrad Cichorius (1863–1932) war ein deutscher Althistoriker und Klassischer Philologe, dessen Werk auch Arbeiten zu den Reliefs der Trajanssäule und des Tropaeum Traiani umfasst. Er war Professor in Breslau und Bonn; zu seinen Schülern gehörte u.a. →Vasile Pârvan.

RO Conrad Cichorius (1863–1932) a fost un specialist de Istorie Antică și filolog clasicist german, a cărui operă include și lucrări despre reliefurile Columnei lui Traian și ale monumentului Tropaeum Traiani. A fost profesor la Breslau și Bonn; printre studentii săi se numără →Vasile Pârvan.

EN Conrad Cichorius (1863–1932) was a German Ancient Historian and Classical Philologist whose oeuvre includes works regarding the reliefs of Trajan's Column and the Tropaeum Traiani. He was a professor in Breslau and Bonn; →Vasile Pârvan was among his students.

Civitas | Civitates

DE Offizielle römische Bezeichnung für alle nichtrömischen Gemeinden, Stämme oder poleis. Kennzeichnend sind ein eigenes Staatsvolk mit dazugehörigem Territorium sowie ein gewisser Autonomiestatus.

RO Denumire oficială română pentru toate comunitățile, triburile și poleis non-romane. Reprezentativ pentru acesta este un popor de sine stătător, cu teritoriu aferent și un anumit grad de autonomie.

EN An official Roman term for all non-Roman communities, tribes, or poleis. They are characterised by their own people, territory, and a certain degree of autonomy.

Client King | Client Kingdom

→Klientenkönig, Klientenkönigtum

Costoboci | Costobocii

DE Volk →dakischer (oder →thrakischer) Herkunft mit Siedlungsschwerpunkt am östlichen Rand der Karpaten.

RO Popor de origine →dacică (sau →tracică) stabilit preponderent la marginea de est a Munților Carpați.

EN A people of →Dacian (or →Thracian) origin with a residential centre at the eastern edge of the Carpathians.

Crassus

DE Marcus Licinius Crassus (ca. 60 v.Chr.–?) war ein römischer Politiker und Konsul des Jahres 30 v.Chr., der im Auftrag des Kaisers →Augustus das Gebiet der späteren Provinz Moesia südlich der Donau eroberte.

RO Marcus Licinius Crassus (cca 60 î.Hr.–?) a fost un politician și consul roman în 30 î.Hr., care, în numele împăratului →Augustus, a cucerit teritoriul ulteriorării provinciei Moesia, la sud de Dunăre.

EN Marcus Licinius Crassus (ca. 60 BCE–?) was a Roman politician and consul in 30 BCE. He conquered the territory south of the Danube, later the province of Moesia, on behalf of emperor →Augustus.

Creuzer, Georg Friedrich

DE Georg Friedrich Creuzer (1771–1858) war von 1804 bis 1845 Professor der Klassischen Philologie an der Universität Heidelberg und bezog als Erster auch archäologische Themen mit in die Lehre ein.

RO Georg Friedrich Creuzer (1771–1858) a fost profesor de filologie clasică la Universitatea Heidelberg din 1804 până în 1845 și a fost primul care a inclus subiecte arheologice în predare.

EN Georg Friedrich Creuzer (1771–1858) was professor of Classical Philology at the University of Heidelberg from 1804 to 1845 and was the first one to include archaeological topics in his teaching.

Cristinel, George

DE George Cristinel (1891–1961) war ein rumänischer Architekt. Nach seiner Ausbildung in Paris entwarf er zusammen mit →Constantin Pomponiu eine Reihe öffentlicher Bauten, die byzantinische Formen mit Motiven aus der volkstümlichen Architektur kombinierten und mit modernen Techniken (Stahlbeton) umgesetzt wurden. Sie sind markante Beispiele für den staatlich geförderten modernistischen Nationalstil der Zwischenkriegszeit.

RO George Cristinel (1891–1961) a fost un arhitect român. După formarea profesională la Paris, a proiectat, împreună cu →Constantin Pomponiu, o serie de clădiri publice, care combinau forme bizantine cu motive din arhitectura populară și tehnici de construcție moderne (beton armat). Aceste clădiri sunt exemple pregnante ale stilului național modernist promovat de statul român în perioada interbelică.

EN George Cristinel (1891–1961) was a Romanian architect. Following his studies in Paris, he designed a series of public buildings with →Constantin Pomponiu which combined Byzantine forms with motifs from vernacular architecture and implemented modern techniques (reinforced concrete). These buildings are striking examples of the state-sponsored modernist national style from the interwar period.

von Cube, Gustav

DE Gustav von Cube (1873–1931) war ein deutscher Architekt. Nach der Promotion zum Dr.-Ing. an der Technischen Hochschule Hannover 1906 wurde er von →Grigore G. Tocilescu als Leiter der Grabung in *Tropaeum Traiani / Traianum Tropaeum*

(Adamklissi) unter Vertrag genommen. In der Zwischenkriegszeit plante er Wohnanlagen und Villen in München und Duisburg.

RO Gustav von Cube (1873–1931) a fost un arhitect german. După ce și-a obținut titlul de Dr.-Ing. la Universitatea Tehnică din Hanovra, în 1906, a fost angajat de →Grigore G. Tocilescu ca diriginte al sănătăriului arheologic de la *Tropaeum Traiani / Traianum Tropaeum* (Adamclisi). În perioada interbelică a proiectat în primul rând complexe rezidențiale și vile în München și Duisburg.

EN Gustav von Cube (1873–1931) was a German architect. After receiving his Doctor of Engineering (Dr.-Ing.) at the Technical University of Hannover in 1906, he was contracted by →Grigore G. Tocilescu as head of the excavation in *Tropaeum Traiani / Traianum Tropaeum* (Adamclisi). During the interwar period, he primarily designed residential complexes and villas in Munich and Duisburg.

Curtius, Ludwig

DE Ludwig Curtius (1874–1954) war ein deutscher Klassischer Archäologe, der in den Jahren 1920 bis 1928 als Nachfolger von →Friedrich von Duhn den Lehrstuhl für Archäologie an der Universität Heidelberg innehatte.

RO Ludwig Curtius (1874–1954) a fost un arheolog clasicist german, care a ocupat catedra de arheologie la Universitatea Heidelberg din 1920 până în 1928 ca succesor al lui →Friedrich von Duhn.

EN Ludwig Curtius (1874–1954) was a German archaeologist who succeeded →Friedrich von Duhn as chair of Classical Archaeology at the University of Heidelberg from 1920 to 1928.

Daci | Daker | Dacians

DE Wohl →thrakische Volksstämme, die in den Karpaten siedelten und in der zweiten Hälfte des 1.Jh. v.Chr. von →Decebalus vereinigt wurden. Sie werden in der Forschung häufig mit den →Geten gleichgesetzt und auch als Geto-Daker bezeichnet.

RO Probabil, triburi →tracie, care s-au stabilit în Munții Carpați și în a doua jumătate a secolului I î.Hr. au fost unite de →Decebal. În cercetare, aceștia sunt adesea echivalați cu →getii și sunt denumiți de asemenea geto-daci.

EN Most likely → Thracian tribes that settled in the Carpathians and were united by → Decebalus in the second half of the 1st century BCE. In research, they are sometimes equated with the → Getae and are also known as Geto-Dacians.

Darmstaedter, Ludwig

DE Ludwig Darmstaedter (1846–1927) war ein deutscher Chemiker, Unternehmer, Wissenschaftshistoriker und Mäzen. Neben seiner Tätigkeit als Unternehmer verfasste Darmstaedter eine Reihe von Studien zur Geschichte der Naturwissenschaften. 1907 übergab er seine Autografen-Sammlung an die ›Königliche Bibliothek‹, heute ›Staatsbibliothek zu Berlin‹.

RO Ludwig Darmstaedter (1846–1927) a fost un chimist german, antreprenor, istoric al științei și mecena. Pe lângă activitățile sale de antreprenor, Darmstaedter a fost autorul unei serii de studii despre istoria științelor naturii. În 1907 și-a donat colecția personală de autografe ›Bibliotecii Regale‹, actuala ›Bibliotecă de Stat din Berlin‹.

EN Ludwig Darmstaedter (1846–1927) was a German chemist, entrepreneur, science historian and benefactor. Besides his activities as an entrepreneur, Darmstaedter wrote numerous studies on the history of the natural sciences. In 1907, he entrusted his collection of autographs to the ›Royal Library‹, now the ›Berlin State Library‹.

Decebalus

DE Decebalus, von ca. 87–106 n. Chr. letzter König der → Daker, war vor seiner Niederlage im Zweiten Dakerkrieg Kaiser → Trajans und seinem Selbstmord 106 n. Chr. in drei kriegerische Konflikte mit dem Römischen Imperium verwickelt.

RO Decebal, ultimul rege al → dacilor din cca 87–106 d. Hr., a fost implicat în trei conflicte armate cu Imperiul Roman înainte de înfrângerea sa în cel de-al doilea război dacic al lui → Traian și sinuciderea sa în 106 d. Hr.

EN Decebalus, the last king of the → Dacians ca. 87–106 CE, was involved in three conflicts with the Roman Empire before his defeat in → Trajan's Second Dacian War and his subsequent suicide in 106 CE.

Decimus Terentius Scaurianus

→ Scaurianus

Domitian

DE Titus Flavius Domitianus (51–96 n. Chr.) war von 81–96 n. Chr. römischer Kaiser und führte die ersten Feldzüge gegen die → Daker (85/86–89 n. Chr.).

RO Titus Flavius Domitianus (51–96 d. Hr.) a fost împărat roman între 81–96 d. Hr. și a condus primele campanii împotriva → dacilor (85/86–89 d. Hr.).

EN Titus Flavius Domitianus (51–96 CE) was Roman emperor from 81–96 CE and led the first campaigns against the → Dacians (85/86–89 CE).

von Duhn, Friedrich

DE Friedrich von Duhn (1859–1930) war ein deutscher Klassischer Archäologe. Nach Studium und Promotion in Bonn wurde er der Nachfolger → Karl Bernhards Starks als Professor für Archäologie an der Universität Heidelberg von 1889 bis 1920.

RO Friedrich von Duhn (1859–1930) a fost un arheolog clasist german. După ce a studiat și și-a obținut doctoratul la Bonn, a fost succesorul lui → Karl Bernhard Stark ca profesor de arheologie la Universitatea Heidelberg din 1889 până în 1920.

EN Friedrich von Duhn (1859–1930) was a German Classical Archaeologist. He studied at and received his doctorate from the University of Bonn. Later, he succeeded → Karl Bernhard Stark as professor of Classical Archaeology at the University of Heidelberg from 1889 to 1920.

Frobenius, Leo

DE Leo Frobenius (1873–1938) war ein deutscher Ethnologe. Als Autodidakt beschäftigte er sich mit der Völkerkunde und gründete 1898 in München das ›Afrika-Archiv‹, das spätere ›Institut für Kulturmorphologie‹. Von 1904 bis zu seinem Lebensende unternahm er Expeditionen nach Afrika. 1925 zog das ›Institut für Kulturmorphologie‹ nach Frankfurt a. M. um (heute ›Frobenius-Institut‹).

RO Leo Frobenius (1873–1938) a fost un etnolog german. În calitate de autodidact, el s-a ocupat cu etnologia și a înființat în 1898 la München ›Arhiva Africii‹ (Afrika-Archiv), care ulterior a devenit ›Institutul de Morfologie Culturală‹. Din 1904 și până la sfârșitul vieții sale a întreprins expediții în Africa. În 1925 ›Institutul de Morfologie Culturală‹ a fost transferat la Frankfurt a. M. (actualmente: ›Institutul Frobenius‹).

EN Leo Frobenius (1873–1938) was a self-taught German ethnologist. His engagement in ethnology led him to establish Munich's *»Afrika-Archiv«*, later called the *»Institute for Cultural Morphology«*, in 1898. From 1904 until the end of his life, he undertook expeditions to Africa. In 1925, the *»Institute for Cultural Morphology«* was moved to Frankfurt a.M. (now *»Frobenius Institute«*).

Furtwängler, Adolf

DE Adolf Furtwängler (1853–1907) war ein deutscher Klassischer Archäologe, der 1874 bei Heinrich Brunn in München promovierte. Er nahm an Ausgrabungen in Mykene, Ägina und Olympia teil, war ab 1894 Professor für Klassische Archäologie in München und ab 1896 Direktor der *»Glyptothek«* und des *»Antiquariums«*.

RO Adolf Furtwängler (1853–1907) a fost un arheolog clasicist german care și-a obținut doctoratul în 1874 sub conducerea lui Heinrich Brunn la München. A participat la săpături la Micene, Egina și Olympia, apoi a fost profesor de arheologie clasică la München din 1894 și din 1896 director al *»Glyptotecii«* și al *»Antiquariului«*.

EN Adolf Furtwängler (1853–1907) was a German Classical Archaeologist who received his doctorate from Heinrich Brunn in Munich in 1874. He took part in excavations in Mycenae, Aegina and Olympia. Furtwängler was professor of Classical Archaeology in Munich (from 1894) and director of the *»Glyptothek«* and the *»Antiquarium«* (from 1896).

Getae | Getai | Geten | Getii

DE Griechische Bezeichnung für die → thrakischen Volksstämme, die südlich der Donau in der Dobrudscha siedelten. In der Forschung werden sie z.T. mit den → Dakern gleichgesetzt.

RO Denumire greacă pentru → triburile tracice, care s-au stabilit la sud de Dunăre în Dobrogea. În cercetare sunt echivalați uneori cu → dacii.

EN Greek name for the → Thracian tribes that settled south of the Danube in Dobruja. In research, they are sometimes equated with the → Dacians.

Gheorghiu-Dej, Gheorghe

DE Gheorghe Gheorghiu-Dej (1901–1965) stand von Oktober 1945 bis zu seinem Tod an der Spitze der Rumänischen Kommunistischen Partei und bekleidete eine Reihe von hohen Staatsämtern, darunter Vorsitzender des Staatsrates (Staatsoberhaupt) 1961–1965.

RO Gheorghe Gheorghiu-Dej (1901–1965) a condus Partidul Comunist Român din octombrie 1945 până la moartea sa și a detinut o serie de funcții de stat înalte, inclusiv cea de Președinte al Consiliului de Stat (șef de stat) 1961–1965.

EN Gheorghe Gheorghiu-Dej (1901–1965) led the Romanian Communist Party from October 1945 until his death. He held various high state offices, including Chairman of the State Council (Head of State) 1961–1965.

Giurescu, Constantin

DE Constantin Giurescu (1875–1918) war ein rumänischer Historiker. Auf die Studien in Bukarest folgte eine Spezialisierung im Archivwesen in Wien. Neben der Tätigkeit als Professor an der Universität Bukarest edierte Giurescu eine Reihe von Sammlungen von Dokumenten. 1914 erfolgte die Wahl zum ordentlichen Akademiemitglied. Während der Besetzung Rumäniens verblieb Giurescu in der Hauptstadt. Dort wirkte er als Generalsekretär in dem von → Simion Mehedinți geleiteten Ministerium für Kulte und Öffentlichen Unterricht.

RO Constantin Giurescu (1875–1918) a fost un istoric român. Studiile sale la București au fost urmate de o specializare în arhivistică la Viena. Pe lângă activitatea didactică la Universitatea din București, Giurescu a editat o serie de colecții de documente istorice. În 1914 a fost ales membru titular al Academiei. În timpul ocupației țării, Giurescu a rămas în capitală, ca Secretar General al Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice condus de → Simion Mehedinți.

EN Constantin Giurescu (1875–1918) was a Romanian historian. His undergraduate studies in Bucharest were followed by a specialisation in Archival Studies in Vienna. Besides teaching at the University of Bucharest, Giurescu edited important collections of historical documents. In 1914, he was elected a full member of the Academy. During the occupation of Romania, Giurescu remained in the capital where he served as Secretary-General in the Ministry of Cults and Public Instruction, chaired by → Simion Mehedinți.

Goten | Goții | Goths

DE Nachfahren eines ostgermanischen Volksstammes, der ab dem 2.Jh. n.Chr. aus den Gebieten östlich der Oder in südöstlicher Richtung wanderte und sich ab der Mitte des 3.Jh. n.Chr. in der Schwarzmeerregion niederließ.

RO Descendenții unui trib est-germanic, care au migrat din zonele de la est de Oder în direcție sud-estică, începând din secolul al II-lea d.Hr., și s-au stabilit în regiunea Mării Negre începând cu mijlocul secolului al III-lea d.Hr.

EN Descendants of an East Germanic tribe that migrated from the areas east of the Oder River in a southeasterly direction from the 2nd century CE onwards, later settling in the Black Sea region starting in the middle of the 3rd century CE.

Grigorescu, Eremia

DE Eremia Grigorescu (1863–1919) war ein rumänischer Artilleriegeneral während des Ersten Weltkriegs und Kriegsminister in der Regierung Constantin Coandăs (Oktober bis November 1918). 1917 war Grigorescu Heerführer der rumänischen Truppen in der Schlacht von Mărășești, wo er seinen größten Erfolg feierte: die Abwehr der deutschen Truppen. Nach der Schlacht bekam er den Beinamen »Held von Mărășești«.

RO Eremia Grigorescu (1863–1919) a fost general de artillerie în timpul Primului Război Mondial și ministru de război în guvernul Constantin Coandă (octombrie – noiembrie 1918). În 1917, Grigorescu a fost comandanțul armatelor române din bătălia de la Mărășești, unde a obținut cel mai mare succes al său, reușind să învingă trupele germane imperiale. După luptă, Grigorescu a fost titulat »eroul de la Mărășești«.

EN Eremia Grigorescu (1863–1919) was a Romanian artillery general during the First World War, and Minister of War in the Constantin Coandă government (October to November 1918). In 1917, Grigorescu was the commander of the Romanian armies in the Battle of Mărășești where he achieved his greatest success, managing to defeat Imperial German troops. After the battle, Grigorescu was nicknamed the »hero of Mărășești«.

Hampe, Roland

DE Roland Hampe (1908–1981) war ein deutscher Klassischer Archäologe; von 1957 bis 1975 war er Professor am Archäologischen Institut der Universität Heidelberg.

RO Roland Hampe (1908–1981) a fost un arheolog clasicist german; din 1957 până în 1975 a fost profesor la Institutul de Arheologie al Universității Heidelberg.

EN Roland Hampe (1908–1981) was a German Classical Archaeologist. From 1957 to 1975, he was a professor at the Archaeological Institute of the University of Heidelberg.

Hartwig, Paul

DE Paul Hartwig (1859–1919) war ein deutscher Klassischer Archäologe. Er war ein Schüler → Friedrich von Duhns und studierte an den Universitäten Heidelberg, München und Leipzig. Nach der Promotion und verschiedenen wissenschaftlichen Tätigkeiten war er als Antikenhändler in Rom tätig.

RO Paul Hartwig (1859–1919) a fost un arheolog clasist german. A fost elev al lui → Friedrich von Duhn și a studiat la universitățile din Heidelberg, München și Leipzig. După obținerea doctoratului și după încheierea diverselor activități academice, a lucrat ca negustor de antichități la Roma.

EN Paul Hartwig (1859–1919) was a German Classical Archaeologist. He was a student of → Friedrich von Duhn and studied at the Universities of Heidelberg, Munich, and Leipzig. After having received his doctorate, he worked in various academic projects and became an antiques dealer in Rome.

Hofmann, Harald

DE Harald Hofmann (1874–1941(?)) war ein deutscher Klassischer Archäologe und Gymnasiallehrer für alte Sprachen. Er war ein Schüler und späterer Assistent von → Friedrich von Duhn in Heidelberg. Im Ersten Weltkrieg arbeitete er in Rumänien auf Ausgrabungen zusammen mit → Hubert Schmidt. Nach dem Krieg ging er zurück in den Schuldienst in Mannheim, dann Heidelberg.

RO Harald Hofmann (1874–1941(?)) a fost un arheolog clasist german și profesor de liceu pentru limbi clasice. El a fost student și ulterior asistent al lui → Friedrich von Duhn din Heidelberg. În timpul Primului Război Mondial a participat la săpăturile din România împreună cu → Hubert Schmidt. După război a reintrat în serviciul școală la Mannheim, apoi la Heidelberg.

EN Harald Hofmann (1874–1941(?)) was a German Classical Archaeologist and high school teacher of ancient languages. He was a student of, and later assistant to, → Friedrich von Duhn in Heidelberg. During the First World War, he and

→ Hubert Schmidt worked in Romania on excavations together. After the War, Hofmann resumed work as a teacher in Mannheim and later Heidelberg.

Iazyges | Iazigii

→ Sarmatae | Sarmaten | Sarmații | Sarmatians

Iliescu, Ion

DE Ion Iliescu (*1930) war nach dem Zusammenbruch des Regimes → Nicolae Ceaușescus in den Jahren 1989–1996 sowie 2000–2004 der Präsident Rumäniens; er ist Ehrenpräsident und Gründungsmitglied der rumänischen Sozialdemokratischen Partei (PSD).

RO Ion Iliescu (*1930) a fost președinte al României după căderea lui → Nicolae Ceaușescu în anii 1989–1996 și 2000–2004. Ion Iliescu este președinte de onoare și membru fondator al Partidului Social Democrat (PSD).

EN Ion Iliescu (*1930) was President of Romania 1989–1996, after the end of the → Nicolae Ceaușescu regime, and again 2000–2004. He is the honorary president and a founding member of the Romanian Social Democratic Party (PSD).

Iorga, Nicolae

DE Nicolae Iorga (1871–1940) war ein rumänischer Historiker, Literaturkritiker, Dramaturg, Dichter, Enzyklopädist, Memoiren-schreiber, Minister, Parlamentarier, Universitätsprofessor und Akademiemitglied. Während seiner Zeit als Premierminister (1931–1932) zog das >Nationale Antikenmuseum< in die Casa Macca, in der sich heute das Archäologische Institut >Vasile Pârvan< befindet.

RO Nicolae Iorga (1871–1940), istoric, critic literar, dramaturg, poet, encyclopedist, memorialist, ministru, parlamentar, prim-ministru, profesor universitar și academician român. În perioada în care a îndeplinit funcția de prim-ministru (1931–1932), >Muzeul Național de Antichități< s-a mutat în Casa Macca, în prezent sediul Institutului de Arheologie >Vasile Pârvan<.

EN Nicolae Iorga (1871–1940) was a Romanian historian, literary critic, dramaturge, poet, encyclopaedist, memorialist, minister, parliamentarian, Prime Minister, university professor and academy member. During his serve as Prime Minister (1931–1932), the >National Museum of Antiquities< was moved

to the Macca House which now houses the Institute of Archaeology >Vasile Pârvan<.

Jacobi, Heinrich

DE Heinrich Christian Jacobi (1866–1946) war ein deutscher Architekt und provinzialrömischer Archäologe. Nach dem Studium an der Technischen Hochschule Berlin-Charlottenburg leitete er von 1895 bis 1897 (gemeinsam mit Ioan Fakler aus Bukarest) die Grabungen in *Tropaeum Traiani / Traianum Tropaeum* (Adamklissi). Ab 1912 war er als Nachfolger seines Vaters Leiter des Saalburgmuseums in Bad Homburg.

RO Heinrich Christian Jacobi (1866–1946) a fost un arhitect german și arheolog specializat în arheologie provincială romană. După finalizarea studiilor la Universitatea Tehnică din Berlin-Charlottenburg, a condus săpăturile de la *Tropaeum Traiani / Traianum Tropaeum* (Adamclisi) din 1895 până în 1897 (împreună cu Ioan Fakler din București). În 1912 a devenit succesorul tatălui său ca director al Muzeului Saalburg din Bad Homburg.

EN Heinrich Christian Jacobi (1866–1946) was a German architect and provincial Roman archaeologist. After completing his studies at the Technical University of Berlin Charlottenburg, he directed the excavations in *Tropaeum Traiani / Traianum Tropaeum* (Adamclisi) from 1895 to 1897 (together with Ioan Fakler from Bucharest). In 1912, he succeeded his father as director of the Saalburg Museum in Bad Homburg.

Jänecke, Wilhelm

DE Wilhelm Jänecke (1872–1928) war ein deutscher Architekt, der an den Technischen Hochschulen in Hannover, München und Berlin-Charlottenburg studierte. Nach Privatstudien in Kunstgeschichte und Archäologie promovierte er 1903 in Münster in Kunstgeschichte sowie an der TH Hannover in den Ingenieurwissenschaften. Nach 1918 fertigte er Entwürfe für Kriegerdenkmäler an und war Dozent für Geschichte und Baukunst an der Universität Kiel.

RO Wilhelm Jänecke (1872–1928) a fost un arhitect german care a studiat la Universitățile Tehnice din Hanovra, München și Berlin-Charlottenburg. După studii private de istoria artei și arheologie, și-a obținut doctoratul în istoria artei la Münster în 1903 și în științe inginerești la TH Hanovra. După 1918,

a proiectat memoriale de război și a fost lector de istorie și arhitectură la Universitatea din Kiel.

EN Wilhelm Jänecke (1872–1928) was a German architect who studied at the Technical Universities in Hanover, Munich, and Berlin-Charlottenburg. After private studies in Art History and Archaeology, he earned his doctorate degrees in 1903 from the University of Münster in Art History and from the Technical University Hanover in engineering sciences. After 1918, he designed war memorials and was a lecturer in History and Architecture at the University of Kiel.

Jazygen

→Sarmatae | Sarmaten | Sarmatii | Sarmatians

Klientelkönig, Klientelkönigtum

DE Bei einem Klientelkönigtum handelt es sich in diesem Fall um einen nicht-autonomen ›Staat‹ auf nicht-römischem Gebiet, der die römische Oberhoheit anerkennt und zu einseitiger Waffenhilfe verpflichtet ist.

RO Un regat clientelar este, în acest caz, un ›stat‹ non-autonom pe teritoriu non-roman care recunoaște suveranitatea romană și este obligat să ofere ajutor unilateral cu armament.

EN A client kingdom in this case is a non-autonomous ›state‹ on non-Roman territory which recognises Roman sovereignty and is obliged to provide unilateral arms assistance.

Kogălniceanu, Mihail

DE Mihail Kogălniceanu (1817–1891) war ein rumänischer Politiker, Anwalt, Historiker und Publizist. Seine Ausbildung erhielt er in Lunéville und Berlin. In den Jahren 1863–1865 war er Premierminister, später Außenminister und mehrmaliger Innenminister. Er spielte eine wichtige Rolle bei der Entscheidung Rumäniens, dem Russisch-Türkischen Krieg 1877–1878 beizutreten – einem Krieg, der zur Anerkennung der Unabhängigkeit Rumäniens führte.

RO Mihail Kogălniceanu (1817–1891) a fost un om politic, avocat, istoric și publicist român. A fost studiat la Lunéville și Berlin. În anii 1863–1865 a fost prim-ministrul, mai târziu ministru de externe și de mai multe ori ministru de interne. A jucat un rol important în decizia României de a participa la Războiul Ruso-Turc din 1877–1878, război care a dus la recunoașterea independenței țării.

EN Mihail Kogălniceanu (1817–1891) was a Romanian politician, lawyer, historian, and publicist. He was educated in Lunéville and Berlin. In the years 1863–1865, he served as Prime Minister, later as Foreign Minister and multiple times as Interior Minister. He played an important role in Romania's decision to participate in the Russo-Turkish War of 1877–1878: a war that led to the recognition of the country's independence.

Kossinna, Gustaf

DE Gustaf Kossinna (1858–1931) war neben →Carl Schuchhardt der einflussreichste deutsche Prähistoriker in der ersten Hälfte des 20. Jahrhunderts, v.a. durch die von ihm entwickelte sog. siedlungsarchäologische Methode. Ab 1902 war er außerordentlicher Professor für Deutsche Archäologie an der Universität in Berlin. In der Zwischenkriegszeit instrumentalisierte Kossinna die ethnische (v.a. germanische) Interpretation von Funden als Argumente für eine Revision der Bestimmungen des Versailler Vertrags.

RO Gustaf Kossinna (1858–1931) a fost, împreună cu →Carl Schuchhardt, cel mai influent preistorian german din prima jumătate a secolului al XX-lea, în special prin aşa-numita metodă de cercetare arheologică a aşezărilor, cu obiectiv de determinare etnologică (›Siedlungsarchäologie‹) dezvoltată de el. Din 1902, a fost profesor asociat de arheologie germană la Universitatea din Berlin. În perioada interbelică, Kossinna a instrumentalizat interpretarea etnică (în special germanică) a descoperirilor ca argumente pentru o revizuire a dispozițiilor Tratatului de la Versailles.

EN Gustaf Kossinna (1858–1931) was, along with →Carl Schuchhardt, the most influential German prehistorian in the first half of the 20th century: especially through the so-called settlement archaeological method (›Siedlungsarchäologie‹) which he developed. As of 1902, he was associate professor of German Archaeology at the University of Berlin. In the interwar period, Kossinna instrumentalised the ethnic (especially Germanic) interpretation of the finds as arguments for a revision of the provisions of the Treaty of Versailles.

Kostobokoi | Kostoboken

→Costoboci | Costobocii

von Kühlmann, Richard

DE Richard von Kühlmann (1873–1948) war ein deutscher Diplomat und Industrieller. Nach dem Jurastudium in Leipzig, Berlin und der Promotion in Heidelberg trat von Kühlmann 1900 in den diplomatischen Dienst. Auf Wunsch des Kaisers →Wilhelm II. wurde er im August 1917 zum Staatssekretär im Auswärtigen Amt ernannt. In diesem Amt leitete er 1918 die deutsche Delegation bei den Friedensverhandlungen mit Russland in Brest-Litowsk und mit Rumänien in Bukarest.

RO Richard von Kühlmann (1873–1948) a fost diplomat și antreprenor german. După ce a studiat dreptul la Leipzig și Berlin și și-a terminat doctoratul la Heidelberg, von Kühlmann a intrat în serviciul diplomatic în 1900. La cererea împăratului →Wilhelm al II-lea, a fost numit Secretar de Stat la Ministerul de Externe în august 1917. În această funcție a condus delegațiile germane la negocierile de pace cu Rusia de la Brest-Litovsk și cele cu România la București în 1918.

EN Richard von Kühlmann (1873–1948) was a German diplomat and entrepreneur. In 1900, von Kühlmann entered the diplomatic service after studying Law in Leipzig and Berlin and completing his doctorate in Heidelberg. At the request of the German emperor →Wilhelm II, he was appointed State Secretary in the Foreign Office in August 1917. In this role, he headed the German delegations at the peace negotiations with Russia in Brest-Litovsk, and Romania in Bucharest in 1918.

Langsdorff, Alexander

DE Alexander Langsdorff (1898–1946) war ein deutscher Archäologe und SS-Führer. Er promovierte 1929 in Marburg und war parallel in mehreren NS-Organisationen aktiv, u.a. als Referent für Ausgrabungswesen im Persönlichen Stab von Heinrich Himmler. Als Leiter der Abteilung »Kunstschatz« in Italien war er 1944–1945 federführend an der Überführung von Kunstwerken aus Florenz nach Südtirol beteiligt.

RO Alexander Langsdorff (1898–1946) a fost un arheolog german și comandant SS. Și-a obținut doctoratul la Marburg în 1929, activând în același timp în mai multe organizații naziste, inclusiv în calitate de consultant pentru probleme de săpături în cadrul staff-ului personal (»Persönlicher Stab«) al lui Heinrich Himmler. În calitate de șef al departamentului »Kunstschatz« din Italia, între anii 1944–1945, a jucat un rol principal în transferul operelor de artă de la Florența spre Tirolul de Sud.

EN Alexander Langsdorff (1898–1946) was a German archaeologist and a commander in the SS. He earned his doctorate in Marburg in 1929, while simultaneously being active in several Nazi organisations, including as a consultant in excavation matters in the personal staff (»Persönlicher Stab«) of Heinrich Himmler. As the head of the »Kunstschatz« department in Italy 1944–1945, he played a leading role in the transfer of works of art from Florence to South Tyrol.

von Mackensen, August

DE August von Mackensen (1849–1945) kämpfte als Offizier im Deutsch-Französischen Krieg 1870–1871. Ab 1891 diente er im Generalstab in Berlin unter →Helmut von Moltke. Als späterer Kommandant des Leib-Husaren-Regiments Nr. 1 stieg er zum Generalsadjutanten von Kaiser →Wilhelm II. auf. Im Ersten Weltkrieg kommandierte er zunächst Truppen an der Front in Polen, später dann in Serbien und Rumänien.

RO August von Mackensen, (1849–1945) a luptat ca ofițer în Războiul franco-prusac din 1870–1871. Din 1891 a lucrat în Statul Major general din Berlin sub →Helmut von Moltke. Mai târziu, în calitate de comandant al Regimentului 1 de Husari din Garda Imperială, a ajuns la gradul de adjutanț general al Caizerului →Wilhelm al II-lea. În timpul Primului Război Mondial, el a comandat mai întâi trupe pe frontul din Polonia, mai târziu în Serbia și România.

EN August von Mackensen, (1849–1945) fought as an officer in the Franco-Prussian War 1870–1871. He served in the General Staff in Berlin under →Helmut von Moltke starting in 1891. Later, as commander of the 1st Life Hussars Regiment, he rose to the rank of General Adjutant of emperor →Wilhelm II. During the First World War, he first commanded troops at the front in Poland, and later in Serbia and Romania.

Marghiloman, Alexandru

DE Alexandru Marghiloman (1854–1925) war ein rumänischer Politiker und Außenminister 1900–1901. Der konservative und deutschfreundliche Marghiloman wurde am 18. März 1918 von König Ferdinand I. von Rumänien zum Ministerpräsidenten ernannt, um den Frieden mit den Mittelmächten auszuhandeln, nachdem Russland infolge der Oktoberrevolution als Verbündeter ausgeschieden war. Er blieb bis zum 6. November 1918 in diesem Amt.

RO Alexandru Marghiloman (1854–1925) a fost un politician român și ministru de externe în anii 1900–1901. Conservatorul și germanofilul Marghiloman a fost numit prim-ministru de către regele Ferdinand I al României la 18 martie 1918, pentru a negocia pacea cu Puterile Centrale, după ce Rusia s-a retras ca aliat ca urmare a Revoluției din Octombrie. A rămas activ în această funcție până la 6 noiembrie 1918.

EN Alexandru Marghiloman (1854–1925) was a Romanian politician and Foreign Minister 1900–1901. On 18 March 1918, the conservative and pro-German Marghiloman was appointed Prime Minister by king Ferdinand I of Romania to negotiate peace with the Central Powers after the October Revolution caused Russia to withdraw their allyship. Marghiloman remained in this office until 6 November 1918.

Marcus Licinius Crassus

→ Crassus

Mars Ultor

DE Mars Ultor ist der römische Kriegsgott in seiner Funktion als »rächender Mars«. Es war Kaiser →Augustus, der ihm zum ersten Mal 2 v.Chr. einen Tempel auf dem *Forum Augustum* weihte.

RO Marte Ultor este zeul roman al războiului în rolul său de >Marte Răzbunătorul. Împăratul →Augustus i-a consacrat pentru prima dată un templu pe *Forum Augustum* în 2 î.Hr.

EN Mars Ultor is the Roman god of war in his role as the >Avenging Mars. It was emperor →Augustus who, in 2 BCE, first consecrated a temple to him on the *Forum Augustum*.

Mehedinti, Simion

DE Simion Mehedinți (1868–1962) war ein rumänischer Anthropologe, Geograf und Politiker. Nach Studien in Paris und Berlin promovierte er 1899 in Leipzig bei Friedrich Ratzel. Ab 1900 war er Professor für Geografie in Bukarest und 1918 für kurze Zeit unter der Regierung von →Alexandru Marghiloman Minister für Religiöse Angelegenheiten und Öffentlichen Unterricht.

RO Simion Mehedinți (1868–1962) a fost un antropolog, geograf și om politic român. După studii la Paris și Berlin, și-a obținut doctoratul în 1899 la Leipzig sub conducerea lui Friedrich Ratzel. Din 1900 a fost profesor de geografie la București și

în 1918 pentru o scurtă perioadă sub guvernul →Alexandru Marghiloman ministrul cultelor și instrucțiunii publice.

EN Simion Mehedinți (1868–1962) was a Romanian anthropologist, geographer, and politician. Following his studies in Paris and Berlin, he earned his doctorate in 1899, in Leipzig under Friedrich Ratzel. From 1900 on, he was professor of Geography in Bucharest. In 1918, the government of →Alexandru Marghiloman employed him as Minister of Religious Affairs and Public Instruction for a short time.

von Merhart, Gero

DE Gero von Merhart (1886–1859) war ein österreichischer Prähistoriker, der 1927 auf den ersten deutschen Lehrstuhl für Vor- und Frühgeschichte an der Universität Marburg berufen wurde. 1938 wurde er auf Betreiben des NS-Funktionärs Hans Reinerth und der SS entlassen.

RO Gero von Merhart (1886–1859) a fost un preistorician austriac care în 1927 a fost numit profesor la prima catedră de arheologie preistorică înființată în Germania la Marburg. În 1938 a fost demis la instigarea funcționarului nazist Hans Reinerth și al organizației SS.

EN Gero von Merhart (1886–1859) was an Austrian prehistorian who, in 1927, was the first chair of Prehistoric Archaeology appointed in Germany, at the University of Marburg. In 1938, he was dismissed at the instigation of the SS and the Nazi functionary Hans Reinerth.

von Moltke, Helmuth

DE Helmuth von Moltke (1800–1891) war ein preußischer Generalfeldmarschall. Als Instrukteur der osmanischen Truppen 1836–1839 unternahm er ausgedehnte Reisen in der Schwarzmeerregion und im Taurusgebirge. Als Chef des Generalstabs hatte er maßgeblichen Anteil an den Erfolgen im Deutsch-Dänischen Krieg (1864), Deutschen Krieg (1866) und Deutsch-Französischen Krieg (1870–1871).

RO Helmuth von Moltke (1800–1891) a fost un mareșal prusac. În calitate de instructor al trupelor otomane 1836–1839, a întreprins ample călătorii în regiunea Mării Negre și în Munții Taurus. În calitate de șef al Statului Major General, a jucat un rol decisiv în succesele militare din timpul Războiului germano-danez (1864), apoi Războiului german (1866) și ulterior Război franco-prusac (1870–1871).

EN Helmuth von Moltke (1800–1891) was a Prussian Field Marshal. As an instructor of the Ottoman troops 1836–1839, he undertook extensive journeys in the Black Sea region and in the Taurus Mountains. As Chief of Staff of the Prussian Army, he played a decisive role in the successes of the German-Danish War (1864), the German War (1866), and the Franco-Prussian War (1870–1871).

Municipium

DE In der Kaiserzeit bezeichnetet man mit *municipium* eine rechtliche Stellung, die Städten und Gemeinden vom Kaiser verliehen werden konnte.

RO În era imperială, *municipium* era un statut legal care putea fi conferit orașelor și comunităților de către împărat.

EN In the imperial era, *municipium* was a legal status that could be granted to towns and communities by the emperor.

Myser | Mysii | Mysians

DE → Thrakischer Volksstamm, der im Nordwesten Kleinasiens in der Region Mysien beheimatet war.

RO Trib → trac, originar din regiunea Mysia din nord-vestul Asiei Mici.

EN A → Thracian tribe, native to the Mysia region in the northwest of Asia Minor.

Napoleon III.

DE Charles-Louis-Napoléon Bonaparte (1808–1873) war von 1848–1852 Staatspräsident während der Zweiten Republik. Nach dem Staatsstreich im Dezember 1851 errichtete er eine Diktatur und proklamierte sich 1852 zum Kaiser. Als Napoleon III. herrschte er bis 1870.

RO Charles-Louis-Napoléon Bonaparte (1808–1873), a fost președintele Franței din 1848–1852 în timpul celei de-a Doua Republici Franceze. După lovitura de stat din decembrie 1851, el a impus un regim dictatorial și s-a proclamat împărat în 1852. Ca Napoleon al III-lea a domnit până în 1870.

EN Charles-Louis-Napoléon Bonaparte (1808–1873), was the President of France 1848–1852, during the Second Republic. After the coup d'état in December 1851, he established a dictatorship and proclaimed himself emperor in 1852. As Napoleon III, he ruled until 1870.

Năstase, Adrian

DE Adrian Năstase (*1950) ist ein rumänischer sozialdemokratischer Politiker und ehemaliger Professor für internationales öffentliches Recht. Von 2000–2004 war er Ministerpräsident Rumäniens.

RO Adrian Năstase (*1950) este un politician social-democrat român și fost profesor de drept public internațional. Între 2000 și 2004 a fost prim-ministrul al României.

EN Adrian Năstase (*1950) is a Romanian Social-Democratic politician and former professor of International Public Law. From 2000 to 2004, he was Prime Minister of Romania.

Nero

DE Lucius Domitius Ahenobarbus (37–68 n.Chr.) war von 54 bis 68 n.Chr. römischer Kaiser.

RO Lucius Domitius Ahenobarbus (37–68 d.Hr.) a fost împărat roman între 54 și 68 d.Hr.

EN Lucius Domitius Ahenobarbus (37–68CE) was Roman emperor from 54 to 68CE.

Nerva

DE Marcus Cocceius Nerva (30–98 n.Chr.) war von 96 bis 98 n.Chr. römischer Kaiser; er adoptierte 97 n.Chr. → Trajan, um eine geordnete Nachfolge zu gewährleisten.

RO Marcus Cocceius Nerva (30–98 d.Hr.) a fost împărat roman din 96 până în 98 d.Hr.; el l-a adoptat pe → Trajan în 97 d.Hr. pentru a asigura o succesiune ordonată.

EN Marcus Cocceius Nerva (30–98CE) was Roman emperor from 96 to 98CE. He adopted → Trajan in 97CE to ensure an orderly succession.

Nestor, Ion

DE Ion Nestor (1905–1974) war ein rumänischer Archäologe und Historiker. Er studierte in Bukarest und bildete sich 1928–1932 an den Universitäten Berlin und Marburg weiter bei → Gerhard Bersu, → Carl Schuchhardt und → Gero von Merhart. In der Zwischenkriegszeit leitete er die Grabungen in Sărata Monteoru, Dridu und Bratei, ab 1945 war er Professor an der Universität Bukarest.

RO Ion Nestor (1905–1974) a fost un arheolog și istoric român. A studiat la București și și-a continuat pregătirea între anii 1928–1932 la Universitățile din Berlin și Marburg cu → Gerhard

Bersu, →Carl Schuchhardt și →Gero von Merhart. În perioada interbelică a condus săpăturile de la Sărata Monteoru, Dridu și Bratei, iar din 1945 a fost profesor la Universitatea din București.

EN Ion Nestor (1905–1974) was a Romanian archaeologist and historian. He studied in Bucharest and continued his training from 1928 to 1932 at the Universities of Berlin and Marburg with →Gerhard Bersu, →Carl Schuchhardt, and →Gero von Merhart. In the interwar period, he directed the excavations at Sărata Monteoru, Dridu and Bratei. From 1945 on, he was a professor at the University of Bucharest.

Netzhammer, Raymund

DE Raymund Netzhammer (1862–1945) OSB war römisch-katholischer Erzbischof von Bukarest (1905–1924); er veröffentlichte mehrere numismatische Beiträge und Studien zum frühen Christentum in der Dobrudscha.

RO Raymund Netzhammer (1862–1945) OSB a fost arhiepiscop romano-catolic de București (1905–1924); a publicat numeroase articole de numismatică și studii despre creștinismul timpuriu în Dobrogea.

EN Raymund Netzhammer (1862–1945) OSB was the Roman Catholic Archbishop of Bucharest (1905–1924). He published several numismatic contributions and studies on early Christianity in Dobruja.

Niemann, Georg

DE Georg(e) Niemann (1841–1912) war ein deutsch-österreichischer Architekt, Bauforscher und Archäologe. Er war in Wien Mitarbeiter von Theophil von Hansen und später Professor für Perspektive und architektonische Stillehre an der dortigen Kunstakademie. Als Bauforscher nahm er an den österreichischen Expeditionen und Ausgrabungen im Mittelmeerraum teil.

RO Georg(e) Niemann (1841–1912) a fost un arhitect germano-austriac, cercetător în construcții și arheolog. A lucrat la Viena cu Theophil von Hansen și a fost ulterior profesor de perspectivă și de teorie a stilurilor arhitecturale la academia locală de artă. În calitate de cercetător în construcții, a participat la expediții și săpături austriece în bazinul mediteranean.

EN Georg(e) Niemann (1841–1912) was a German-Austrian architect, building researcher and archaeologist. He worked in Vienna with Theophil von Hansen and was later a professor of perspective and the theory of architectural styles at the Academy of

Fine Arts. As a building researcher, he participated in Austrian expeditions and excavations in the Mediterranean basin.

Nodus

DE Haarknoten, der in der römischen Bildkunst, z.B. auf der Trajanssäule, teilweise für stereotypische Abbildungen von →Barbaren verwendet wurde. Er wird in antiken Quellen teilweise als germanische Haartracht beschrieben (→Suebenknoten).

RO Nod de păr, care a fost folosit în arta picturală romană, spre exemplu pe Columna lui Traian, parțial pentru imagini stereotipice ale →barbarilor. În sursele antice, este uneori descris ca o coafură germanică (nod suebian).

EN A type of hair knot which was used in Roman pictorial art, e.g. on Trajan's Column, partly for stereotypical images of →barbarians. In ancient sources it is sometimes described as a Germanic hairstyle (Suebian knot).

Pagenstecher, Rudolf

DE Rudolf Pagenstecher (1879–1921) war ein deutscher Klassischer Archäologe und Schüler →Friedrich von Duhns. Nach dem Studium und der Promotion in Heidelberg war er ab 1916 in Rostock Professor für Archäologie als Nachfolger von →Arnold von Salis.

RO Rudolf Pagenstecher (1879–1921) a fost un arheolog clasicist german și student al lui →Friedrich von Duhn. După ce și-a terminat studiile și doctoratul la Heidelberg, a fost profesor de arheologie la Rostock din 1916 ca succesor al lui →Arnold von Salis.

EN Rudolf Pagenstecher (1879–1921) was a German Classical Archaeologist and student of →Friedrich von Duhn. After finishing his studies and doctorate at the University of Heidelberg, he became the successor of →Arnold von Salis as professor of Archaeology in Rostock in 1916.

Pagi

DE Dabei handelt es sich um eine territoriale Untereinheit, deren Bevölkerung in Einzelhöfen und kleinen Dörfern, also in nicht urbanisierten Regionen, wohnte.

RO Aceasta este o subunitate teritorială a cărei populație trăia în ferme individuale și sate mici, adică în regiuni neurbanizate.

EN This is a territorial sub-unit whose population lived in individual farms and small villages, i.e. in non-urbanised regions.

Pârvan, Vasile

DE Vasile Pârvan (1882–1927) war ein rumänischer Historiker, Archäologe und Geschichtsphilosoph. Nach seiner Promotion in Breslau (1909) wurde er als Nachfolger von →Grigore G. Tocilescu Professor an der Universität Bukarest und Direktor des ›Nationalen Antikenmuseums‹ in Bukarest. Ab 1913 war er ordentliches Mitglied der Rumänischen Akademie der Wissenschaften und ab 1914 des Deutschen Archäologischen Instituts. 1914–1916 und 1921–1926 leitete er die Ausgrabungen in Histria. Durch systematische Grabungen zur späten Eisenzeit versuchte er zudem offene Fragen der Geschichte Dakiens zu beantworten.

RO Vasile Pârvan (1882–1927) a fost un istoric, arheolog și filosof al istoriei. După obținerea doctoratului la Breslau (1909), l-a succedat pe →Grigore G. Tocilescu ca profesor la Universitatea din București și director al ›Muzeului Național de Antichități‹ din București. Din 1913 a fost membru titular al Academiei Române de Științe și din 1914 al Institutului Arheologic German. Între 1914–1916 și 1921–1926 a condus săpăturile la Histria. Prin săpăturile sistematice ale siturilor din a doua epocă a fierului, el a încercat să clarifice aspecte neelucidate din istoria Daciei.

EN Vasile Pârvan (1882–1927) was a Romanian historian, archaeologist and philosopher of history. After his doctorate in Breslau (1909), he succeeded →Grigore G. Tocilescu as a professor at the University of Bucharest and director of the ›National Museum of Antiquities‹ in Bucharest. In 1913, he was inducted as a full member of the Romanian Academy of Sciences and in 1914, into the German Archaeological Institute. From 1914–1916 and 1921–1926 he directed the excavations at Histria. Through systematic excavations of the sites of the late Iron Age, he also tried to answer open questions about the history of Dacia.

Polonic, Pamfil

DE Pamfil Polonic (1858–1944) war ein rumänischer Topograf und Archäologe. Nach der Ausbildung an den österreichischen Militärschulen in Weisskirchen (Mähren) und Wien war er 1892–1902 Mitarbeiter von →Grigore G. Tocilescu am ›Nationalen Antikenmuseum‹, u. a. auf der Ausgrabung in Adamklissi. Ab 1910 war er Mitarbeiter von →Simion Mehedinți und erstellte 1928 eine Landkarte mit den prähistorischen und griechisch-römischen Fundstätten und eine Karte der Wallanlagen in der Dobrudscha.

RO Pamfil Polonic (1858–1944) a fost un topograf și arheolog român. După studii la școlile militare austriece din Weisskirchen (Moravia) și Viena, a fost angajatul lui →Grigore G. Tocilescu din 1892–1902 la ›Muzeul Național de Antichități‹, printre altele și pe șantierul de la Adamclisi. Din 1910 a fost colaboratorul lui →Simion Mehedinți. În 1928 a realizat o hartă cu siturile preistorice și greco-romane și o hartă a fortificațiilor liniare din Dobrogea.

EN Pamfil Polonic (1858–1944) was a Romanian topographer and archaeologist. After training at the Austrian military schools in Weisskirchen (Moravia) and Vienna, he was an employee of →Grigore G. Tocilescu 1892–1902 at the ›National Museum of Antiquities‹ and worked on the excavation in Adamclisi. From 1910 on, he was an employee of →Simion Mehedinți. Later, in 1928, he produced a map with the prehistoric and Graeco-Roman sites as well as a map of the linear fortifications in Dobruja.

Pompeius Longinus

DE Möglicherweise mit einem Gnaeus Aemilius Cicatricula Pompeius Longinus zu identifizieren, der vor seiner Gefangen nahme und seinem Selbstmord im Jahr 105 n. Chr. sogar das Konsulat bekleidete.

RO Se poate identifica, probabil, cu un Gnaeus Aemilius Cicatricula Pompeius Longinus care, înainte de capturare și sinucidere în 105 d. Hr., deținea chiar consulatul.

EN Possibly the Gnaeus Aemilius Cicatricula Pompeius Longinus who, before his capture and suicide in 105 CE, even held the consulate.

Pomponiu, Constantin

DE Constantin Pomponiu (1887–1945) war ein rumänischer Architekt und Vertreter des neo-rumänischen Stils, der in dem gemeinsamen Büro mit →George Cristinel neben Sakralbauten (Kathedrale von Cluj) in der Zwischenkriegszeit eine Reihe von Gedenkstätten für die Gefallenen des Ersten Weltkriegs entwarf.

RO Constantin Pomponiu (1887–1945) a fost un arhitect român și reprezentant al stilului neoromânesc. În atelierul pe care l-a partajat cu →George Cristinel, a proiectat în perioada interbelică o serie de complexe memoriale consacrate ostașilor căzuți în Primul Război Mondial, precum și edificii sacrale (Catedrala din Cluj).

EN Constantin Pomponiu (1887–1945) was a Romanian architect and follower of the Neo-Romanian style. In the studio he shared with →George Cristinel, during the interwar period, he designed religious buildings (Cluj Cathedral) as well as a series of memorials to the fallen of the First World War.

Rege clientelar | Regat clientelar

→Klientelkönig, Klientelkönigtum

Roxolani | Roxolanen | Roxolanii

→Sarmatae | Sarmaten | Sarmații | Sarmatians

von Salis, Arnold

DE Arnold von Salis (1881–1958) war ein Schweizer Klassischer Archäologe, der in Basel, Berlin und Bonn studierte. 1910 wurde er Ordinarius in Rostock, anschließend in Münster und war schließlich als Nachfolger →Ludwig Curtius' von 1929 bis 1940 Professor für Klassische Archäologie an der Universität Heidelberg.

RO Arnold von Salis (1881–1958) a fost un arheolog clasicist elvețian, care a studiat la Basel, Berlin și Bonn. În 1910 a devenit profesor titular la Rostock, apoi la Münster și a fost în cele din urmă, ca succesor al lui →Ludwig Curtius din 1929 până în 1940 profesor de arheologie clasică la Universitatea Heidelberg.

EN Arnold von Salis (1881–1958) was a Swiss Classical Archaeologist who studied in Basel, Berlin, and Bonn. In 1910, he became professor ordinarius in Rostock and later in Münster. Finally, from 1929 to 1940, he was professor of Classical Archaeology at the University of Heidelberg, succeeding Ludwig Curtius.

Sarmatae | Sarmaten | Sarmații | Sarmatians

DE Verschiedene iranische Nomadenvölker, wie die Jazygen oder Roxolanen, werden unter dem Sammelbegriff Sarmaten subsumiert. Sie siedelten wohl ab dem 4.Jh. v.Chr. im nördlichen Schwarzweregebiet.

RO Diferite popoare nomade iraniene, precum iazigii sau roxolanii, sunt incluse sub termenul colectiv de sarmați. Probabil s-au stabilit din secolul al IV-lea î. Hr. în zona nordică a Mării Negre.

EN Various Iranian nomadic peoples, such as the labyges or Roxolani, are subsumed under the collective term Sarmatians.

They probably settled in the northern Black Sea region from the 4th century BCE onwards.

Scaurianus

DE Der Senator Decimus Terentius Scaurianus war 109 n.Chr. zweiter Statthalter der Provinz *Dacia* und Gründer der *colonia Sarmizegetusa*.

RO Senatorul Decimus Terentius Scaurianus a fost al doilea guvernator al provinciei *Dacia* și fondatorul coloniei *Sarmizegetusa* în 109 d.Hr.

EN Senator Decimus Terentius Scaurianus was the second governor of the province of *Dacia* and founder of the *colonia Sarmizegetusa* in 109CE.

Schmidt, Hubert

DE Hubert Schmidt (1864–1933) war ein deutscher Prähistoriker. Auf das Studium in Breslau und Berlin und die Promotion in Halle 1890 folgte eine Grabungstätigkeit in Troja. 1907 folgte die Habilitation an der Friedrich-Wilhelms-Universität in Berlin, wo Schmidt neben seiner Haupttätigkeit in der Vorgeschichtlichen Abteilung des »Museums für Völkerkunde« fast zwei Jahrzehnte unterrichtete.

RO Hubert Schmidt (1864–1933) a fost un preistorician german. A studiat la Breslau și Berlin. După obținerea doctoratului la Halle în 1890, a lucrat pe sănțierul de la Troia. În 1907, și-a obținut abilitarea la Universitatea Friedrich-Wilhelm din Berlin, unde a predat timp de aproape două decenii, pe lângă locul său de muncă principal la Departamentul de Preistorie al Muzeului de Etnologie.

EN Hubert Schmidt (1864–1933) was a German prehistorian. He studied in Breslau and Berlin. Following his doctorate in Halle in 1890, he worked as an onsite archaeologist in Troy. In addition to his primary work in the Prehistory Department of the »Museum of Ethnology«, Schmidt obtained his habilitation at the Friedrich-Wilhelms-University in Berlin in 1907, where he taught for almost two decades.

Schuchhardt, Carl

DE Carl Schuchhardt (1859–1943) war ein deutscher Prähistoriker. Er studierte Philologie und Klassische Archäologie in Leipzig, Göttingen und Heidelberg, wo er 1882 promoviert wurde. In Heidelberg ergab sich auch der Kontakt zum Fürsten

→Alexandru Bibescu. Von 1888 bis 1908 war er Direktor des ›Kestner-Museums‹ in Hannover und anschließend Direktor der Vorgeschichtlichen Abteilung des ›Museums für Völkerkunde‹ in Berlin bis 1925.

RO Carl Schuchhardt (1859–1943) a fost un preistorian german. A studiat filologia și arheologia clasică la Leipzig, Göttingen și Heidelberg, unde și-a obținut doctoratul în 1882. Tot la Heidelberg a intrat în contact cu principalele →Alexandru Bibescu. Din 1888 până în 1908 a fost director al ›Muzeului Kestner‹ din Hanovra, apoi până în 1925 director al Departamentului de Preistorie al ›Muzeului de Etnologie‹ din Berlin.
EN Carl Schuchhardt (1859–1943) was a German prehistorian. He studied Philology and Classical Archaeology in Leipzig, Göttingen, and Heidelberg, where he earned his doctorate in 1882. In Heidelberg, he also came in contact with Prince →Alexandru Bibescu. From 1888 to 1908, he was the director of the ›Kestner-Museum‹ in Hanover, and until 1925, the director of the Prehistory Department of the ›Museum of Ethnology‹ in Berlin.

Stark, Karl Bernhard

DE Karl Bernhard Stark (1824–1879) war Professor für Archäologie von 1855 bis 1879 und Begründer des Archäologischen Instituts der Universität Heidelberg.

RO Karl Bernhard Stark (1824–1879) a fost profesor de arheologie din 1855 până în 1879 și fondator al Institutului de Arheologie de la Universitatea Heidelberg.

EN Karl Bernhard Stark (1824–1879) was professor of Archaeology from 1855 to 1879 and the founder of the Archaeological Institute of the University of Heidelberg.

Teodoru, Horia

DE Horia Teodoru (1894–1976) war ein rumänischer Architekt und Restaurator. Er studierte in Paris und Rom und war seit 1924 Mitarbeiter der technischen Abteilung der ›Kommission für historische Denkmäler‹ (Comisiunea Monumentelor Iсторice). Zudem war er Professor an der Akademie der Künste in der Abteilung für Perspektive und Prinzipien der Architektur. Er publizierte wichtige Beiträge zur Theorie und Praxis der Denkmalpflege und Restaurierung historischer Monuments.

RO Horia Teodoru (1894–1976) a fost un arhitect și restaurator român. A studiat la Paris și Roma și din 1924 a lucrat în

departamentul tehnic al ›Comisiunii Monumentelor Iсторice‹. De asemenea, a fost profesor la Academia de Arte, Departamentul de Perspectivă și Principii Arhitecturale, cu contribuții importante în cristalizarea sistemului teoretic și practic al protecției și restaurării monumentelor istorice.

EN Horia Teodoru (1894–1976) was a Romanian architect and restoration specialist. After his studies in Paris and Rome, from 1924 on, he worked in the technical department of the ›Commission of Historic Monuments‹ (Comisiunea Monumentelor Iсторice). He was also professor at the Department of Perspective and Principles of Architecture of the Academy of Arts, with important contributions on the theory and practise of the protection and restoration of historical monuments.

Thraker

DE Sammelbegriff für die verschiedenen Stämme, die die antike Region Thrakien auf dem Balkan bewohnten; sie wurde 46 n.Chr. römische Provinz. Möglicherweise waren auch die →Daker ein thrakisches Stamm.

RO Termen colectiv pentru diferitele triburi care au locuit în regiunea antică a Traciei din Balcani; care a devenit o provincie romană în 46 d.Hr. Este posibil ca și →daci să fi fost un trib trac.

EN A collective term for the various tribes that inhabited the ancient region of Thrace in the Balkans. Thrace became a Roman province in 46 CE. The →Dacians may have also been a Thracian tribe.

Tocilescu, Grigore G.

DE Grigore George Tocilescu (1850–1909) war ein rumänischer Historiker und Pionier der rumänischen Archäologie. Er studierte in Bukarest, Prag, Wien und Paris. Seine Grabungen in der Dobrudscha und in Adamklissi waren wegweisend für die spätere Forschungsarbeit. Ab 1881 war er Professor an der Universität Bukarest.

RO Grigore G. Tocilescu (1850–1909) a fost un istoric român și pionier al arheologiei românești. A studiat la București, Praga, Viena și Paris. Săpăturile sale din Dobrogea și de la Adamclisi au fost inovatoare pentru lucrările de cercetare ulterioare. Din 1881 a fost profesor la Universitatea din București.

EN Grigore G. Tocilescu (1850–1909) was a Romanian historian and a pioneer of Romanian archaeology. He studied

in Bucharest, Prague, Vienna, and Paris. His excavations in Dobruja and in Adamclisi laid the foundation for later research work. From 1881 on, he was a professor at the University of Bucharest.

Traeger, Paul

DE Paul Traeger (1867–1933) war ein deutscher Privatgelehrter und langjähriger Sekretär der ›Berliner Anthropologischen Gesellschaft‹. Er betrieb ethnologische und archäologische Forschungen auf dem Balkan und war ab 1927 Lehrbeauftragter für Fragen des Grenz- und Auslanddeutschstums an der Friedrich-Wilhelm-Universität in Berlin.

RO Paul Traeger (1867–1933), savant privat german și secretar de lungă durată al >Societății Antropologice din Berlin<. A efectuat cercetări etnologice și arheologice în Balcani. Din 1927 a fost lector pentru >germanismul de peste hotare< (*Auslandsdeutschum*) la Universitatea Friedrich-Wilhelm din Berlin.

EN Paul Traeger (1867–1933) was a German private scholar and long-time secretary of the ›Berlin Anthropological Society‹. His focus was ethnological and archaeological research in the Balkans. From 1927 on, he was a lecturer on >Germanness Abroad< (*Auslandsdeutschum*) at the Friedrich-Wilhelm-University in Berlin.

Traianus | Trajan | Traian

DE Marcus Ulpius Traianus (53–117 n.Chr.) war von 98 bis 117 n.Chr. römischer Kaiser; er führte zwei Kriege gegen die Daker.

RO Marcus Ulpius Traianus (53–117 d.Hr.) a fost împărat roman între 98 și 117 d.Hr.; a purtat două războaie împotriva dacilor.

EN Marcus Ulpius Traianus (53–117 CE) was Roman emperor from 98 to 117CE. He waged two wars against the →Dacians.

Tzigara-Samurcaș, Alexandru

DE Alexandru Tzigara-Samurcaș (1872–1952) war ein rumänischer Kunsthistoriker, Ethnograf, Kunstkritiker und Kulturpolitiker. Er war an der Nationale Schule der Schönen Künste, der Universität Bukarest und der Universität Czernowitz tätig. In seinen Jugendjahren war er Sekretär König →Carols I. 1906 gründete er das ›Nationalmuseum‹, heute bekannt als ›Muzeul Național al Țăranului Român‹ (›Nationalmuseum des Rumänischen Bauern‹). In der Zwischenkriegszeit setzte er sich

öffentlicht für eine Rekonstruktion des Tropaeum Traiani an seinem ursprünglichen Ort in Adamklissi ein.

RO Alexandru Tzigara-Samurcaș (1872–1952) a fost istoric de artă, etnograf și jurnalist cultural român. A detinut funcții la Școala Națională de Arte Frumoase, la Universitatea din București și la Universitatea din Cernăuți. În timpul tinereții, a fost secretar al regelui →Carol I. În 1906 a fondat »Muzeul Național al Țăranului Român«.

În perioada interbelică a militat public o reconstrucție a monumentului Tropaeum Traiani, pe locul inițial de la Adamclisi. **EN** Alexandru Tzigara-Samurcaș (1872–1952) was a Romanian art historian, ethnographer, art critic, and cultural politician. He held positions at the National School of Fine Arts, the University of Bucharest, and the University of Chernivtsi. During his youth, he was secretary to king →Carol I. In 1906, he founded the ›National Museum‹, which is known today as ›Muzeul Național al Țăranului Român‹ (›National Museum of the Romanian Peasant‹). In the interwar period, he publicly advocated for the reconstruction of the Tropaeum Traiani at its original location in Adamclisi.

Wilhelm II.

DE Friedrich Wilhelm Viktor Albert von Preußen (1859–1941) war letzter deutscher Kaiser und König von Preußen von 1888 bis 1918.

RO Friedrich Wilhelm Viktor Albert al Prusiei (1859–1941), ultimul împărat german și rege al Prusiei din 1888 până în 1918.

EN Friedrich Wilhelm Viktor Albert of Prussia (1859–1941) was the last German emperor and king of Prussia, ruling from 1888 to 1918.

Zahn, Robert

DE Robert Zahn (1870–1945) war ein deutscher Klassischer Archäologe, Schüler →Friedrich von Duhns und späterer Direktor der ›Antikensammlung Berlin‹ (1931–1935).

RO Robert Zahn (1870–1945) a fost un arheolog clasicist german, elev al lui →Friedrich von Duhn și ulterior director al ›Colecției de Antichități din Berlin‹ (1931–1935).

EN Robert Zahn (1870–1945) was a German Classical Archaeologist, student of →Friedrich von Duhn and later director of the ›Berlin Antiquities Collection‹ (1931–1935).

Metope LIV, zwei dakische Frauen (Detail)
Metopa LIV, două femei dacice (detaliu)
Metope LIV, two Dacian women (detail)
(Polly Lohmann)

Metope XLIV, Widder (Detail)
Metopa XLIV, berbeci (detaliu)
Metope XLIV, rams (detail)
(Polly Lohmann)

A black and white photograph of a rural landscape. In the foreground, there is a field of tall, dry grass and some low-lying shrubs. In the middle ground, there is a line of trees and a fence, leading to a flat, open field. The background shows a distant horizon with more fields and a line of trees. The sky is filled with large, fluffy clouds.

Adamklissi heute
Adamclisi în prezent
Adamclisi today
(Polly Lohmann)

Das Tropaeum Traiani heute
Tropaeum Traiani în prezent
The Tropaeum Traiani today
(Polly Lohmann)